

عملیات

در موقعیت صفر و یک

مؤلف:

مصطفی انتظاری هروی

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۳

سرشناسه	: انتظاری هروی، مصطفی، ۱۳۶۲
عنوان و نام پدیدآور	: عملیات در موقعیت صفر و یک/ مولف مصطفی انتظاری هروی.
مشخصات نشر	: تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۶۱ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۸۳۳۰-۳۱-۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: جنگ سایبری Cyberspace operations (Military science) فضای مجازی — جنبه‌های سیاسی Cyberspace -- Political aspects
شناسه افزوده	: دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۷۱۹۸۳۱
اطلاعات رکورد	: فیپا
کتابشناسی	

عنوان: عملیات در موقعیت صفر و یک

مؤلف: مصطفی انتظاری هروی

طراح جلد: میلاد فرمادی

صفحه‌آرایی: حسین بیگدلی‌شاد

ناشر: انتشارات دافوس

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحات: ۶۱ ص

تاریخ انتشار: چاپ اول ۱۴۰۳

چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۸۰۰،۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد، انتشارات دافوس

تلفن: ۶۶۴۷۰۴۸۶ - ۰۲۱

مسئولیت صحت مطالب بر عهده مؤلف می‌باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است. (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است)

فهرست مطالب

مقدمه	۷
فصل اول جهان سوم	۱۱
وقتی زبان فریبده می شود	۱۴
دولت مجازی متولد خواهد شد؟	۲۳
فصل دوم عملیات در دنیای واقعیت های جایگزین	۲۷
مرزهای مجازی کجاست؟	۳۳
استعمار مجازی	۳۶
فصل سوم مدل یابی جنگ های سایبرنتیک	۴۱
الفبای آموزش مجازی نیروی انسانی	۴۳
سلاح های مفید در عملیات سایبری	۵۱
نتیجه گیری	۵۵

این روزها سخن از فضای مجازی و اهمیت آن بسیار به میان می‌آید. این که فضای مجازی چطور فضای ذهنی مردم در سرتاسر جهان را تسخیر کرده و دنیایی موازی ایجاد کرده است که هرچند گاه بازنمایی واقعیت‌ها در دنیای واقعی است، اما گاهی نیز نسبتی با آن ندارد.

در گذشته بشر به تجربه دریافته بود که چطور می‌توان دنیای واقعیت‌ها را مدیریت کرد. قوانین فیزیک به کمک انسان می‌آمد تا طبیعت را رام کند. علم مدرن به بشر قدرت داد تا از گیاهان و حیوانات برای خود دارو و غذا تامین کند و با کمک صنایع، شهرهایی بزرگ بیافریند. همین تجربه، ارتش‌های بزرگ را برای تامین امنیت سرزمینی تشکیل داد. ارتش‌هایی که پا بر روی زمین داشتند و اما آنگاه که فناوری، عرصه را به دریا و آسمان کشید، چاره‌ای جز این ندیدند که گستره نفوذشان را به این عرصه‌ها بکشانند.

اما حالا دنیایی تازه شکل گرفته است. بُعد دیگری از واقعیت؛ که هرچند مجاز است، اما هم بر زمین اثر می‌گذارد و هم بر آسمان و هم در دنیای دنیایی که زبان را تغییر می‌دهد، اندیشه را متحول می‌کند و نظام ارزشی مردمان را به گونه‌ای دیگر سامان می‌دهد. دنیایی که در یک کلمه، واقعیت می‌سازد.

تجربه بشر برای تسلط بر مرزهای این دنیای جدید کافی نیست. انسان‌ها برای درک تجربه مدیریت در دنیای واقعی، سده‌ها وقت داشتند. از انقلاب شناختی تا انقلاب کشاورزی دستکم ۷۰ هزار سال فاصله زمانی وجود داشت. از انقلاب کشاورزی تا انقلاب صنعتی، ۷ هزار سال طول کشید و از انقلاب صنعتی تا انقلاب دیجیتال، تنها ۲۰۰ سال زمان سپری شد.

و حالا ما مانده‌ایم و دنیای تازه‌ای که تحولاتش به روز هم نمی‌کشد. تغییرات در دنیای مجازی مانند تحولات ژئوپلیتیک نیست که سده‌ها زمان ببرد. منطق نقشه‌ها و مرزبندی‌ها در فضای مجازی مانند مرزهای فیزیکی نیست که از دل تاریخ آغاز شده و تاکنون تداوم یافته باشد. در فضای مجازی سیالیتی حکم فرماست که در چشم برهم زدنی مرزها را جابجا می‌کند. شخصیت‌ها را ترور می‌کند بی آن که گلوله‌ای از لوله تفنگی بیرون آمده و کسی تیغی از نیام برکشیده باشد.

دنیای مجازی و سنگر صفر و یک، هر روز دنیای تازه پیش روی ما قرار می‌دهد. دنیایی حیرت‌انگیز که حالا با کمک هوش مصنوعی، به آگاهی هم رسیده و ارتباطی قدرتمند با اجزای دیگر این شبکه شکل داده است.

کتاب حاضر، توصیفی از شرایط عملیات فضای مجازی در این دنیاست. یک تجربه نگاری مقدماتی برای اینکه منطق عملیات در دنیای جدید درک شود. مفهوم فضا و زمان در عرصه‌های نوین بازتعریف گردد و سنگرهای صفر و یک به خوبی شناخته شود. ما وارد دنیایی شده‌ایم که نه فرصت زیادی برای شناخت آن داشته‌ایم و نه ابزارهای لازم برای مدیریت تحولات در آن را در اختیار داریم. دنیایی که نه می‌توان از آن بیرون بود و نه می‌توان در دل آن چونان زیست واقعی زمان سپری کرد. مرزهای جدیدی در این دنیا ترسیم شده که انطباق آن با مرزهای فیزیکی گاه ناممکن می‌نمایاند.

اگر بپذیریم که زبان و واژگان، خالق معنا و دنیاها هستند، «فضای مجازی» خود دنیاها و معانی تازه‌ای آفریده که حتی نویسندگان کدهای اولیه آن نیز از درک کاملش عاجزند. برای حفاظت از امنیت ذهن و روان باید وارد این دنیا شد اما پیش از اینکه عملیاتی را آغاز کرد، ابتدا باید به خوبی آن را شناخت.

آنچه که تا به حال تحت عنوان فضای مجازی در کتاب‌ها و محتوای آکادمیک و یا عملیاتی آمده، توصیفی نه چندان کامل از این فضا بوده است. این کتاب داعیه آن را ندارد که تعریفی کامل از این فضا ارائه می‌دهد، اما تلاش می‌کند تا نشان دهد که تعاریف و واژگان در این دنیای جدید آنقدر زود به زود نو به نو می‌شود که باید دانست، فهم نهایی از آنچه در حال کل‌گیری است، عملاً ناممکن است.

پس از شناخت اولیه از این فضا، حالا نوبت درک تاکتیک‌ها و استراتژی‌ها برای عملیات است. پیاده سازی مو به مو راهبردهای دنیای واقعی در فضای مجازی، نتیجه‌ای جز شکست در بر

ندارد. اینجا منطقی نوین حاکم است. نوعی منطق فازی که بدون درک کامل مفهوم شبکه و درهم تیدگی معنایی، امکان فهم آن وجود ندارد.

اگر در گذشته جهان فیزیکی را تخت می‌پنداشتند و سده‌ها گذشت تا فهم ما به جهان کروی رسید، در فضای مجازی نیز بدون درک پیچیدگی‌های آن، ما به همان مردمان قرن‌ها پیش شباهت داریم که عملاً جهان مجازی را تخت می‌پنداریم و بنابراین هنوز قدرت کافی برای پیش بینی قوانین حاکم بر آن را نداریم.

به این ترتیب در این کتاب کوشش شده است تا فضای مجازی بازتعریف شود و پس از درک مفاهیم و پیچیدگی‌های نخستین آن، به تدریج راه برای طراحی تاکتیک‌ها و راهبردهای موثر باز شود و تنها در این صورت است که این راهبردها می‌تواند ما را به اهدافی که داریم نزدیک کند.